

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՍԲԱԳՐԱՊՈՅ

Հ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան	500	դր.
Վեցամսեայ	250	»
Սեռամսեայ	150	»
Արտատպման արժ.	70	»

Բաժանորդագրութիւնք կ'սկսի
ամեն ամսոյ 1 եւ 15ին

100 ՓԱՐԱ



ՎԵՐՄԱՆԱԳՐ-Մ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

Օրաթերթ ազգային եւ քաղաքական

Fondateur
M. MAMOURIAN
Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
Arévélian Mamoul,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Թուրք դաշնագրի մասին երկու օր առաջ գրած էինք, թէ վէնիզէլոսի հեղինակաւոր ու կուս տրամադրութեամբ համոզկի փաստարկութիւնները կարեւոր են, լռեցնելու համար թրքաւէր չըջանակներու պոռչտութիւնը և դաշնագիրը վերաքննութեան ենթարկելու համար անոնց հանած արգելքը:

Եւ իրաւամբ՝ վէնիզէլոս ոչ միայն կ'յաջողէր լռեցնել այդ բոլոր ազմուկները, այլ նաև արտաքինութեան ստանալ գործողութեանց ձեռնարկելու քննարկներու դէմ:

Անգլիա՝ անյոգողոյ իր որոշումներուն մէջ, մտադրած ըլլալով՝ ամեն գրեթէ, ջախջախիկ միջոցաւ շարժումը, այս առթիւ ցոյց տուաւ, թէ՛ իր դաշնակիցներէն աւելի լաւ կ'ըմբռնայ թուրքին հոգեբանութիւնը և հրաքէ երկիւղ չունի որ ապագային կրնայ վնաս յառաջ բերել իր աննիւթող ընթացքը: Մինչդեռ իր դաշնակիցներու ժողովուրդները ցնծութեամբ մէջ են, այն կարծիքը ունենալով որ թուրքը դէպի իրենց պիտի դարձնէ իր բարեկամութիւնը և անոր առջև պիտի կրկնապատկուի իրենց արժանիքը: Որքան սխալ, արեւելեան ժողովուրդներու մտայնութեան մասին որքան տգիտութիւն: Զարնոյ ձեռքն է որ ապագային պիտի խոստանան համարաւելու և Անգլիա՝ իրեն ճշմարիտ գաղթական պետութիւն, միակն է որ կ'ըմբռնայ այս ժողովուրդներու հոգեբանութիւնը:

Ինչպէս Հայթի, նմանապէս և Պուլսի համաժողովներուն խորհրդակցութեան մէջ, որոշապէս կ'իշխէր որ Անգլիո-Հիւլէն տեսակետը իր վերջնական յոգեբանակը տարած է, և տարբեր չէր կրնար ըլլալ, որով հիւլէն բանակին հրաման տրուած է յառաջ խաղալու Միջինասիոյ շարժումներուն վերջ մը տուելու համար, իսկ Անգլիա՝ արդէն իզմիթի առջև օրինակելի դաս մը կուտայ այդ ապստամբներուն, առանց պնդելու խնդրելու իր դաշնակիցներուն, գոհացողը համարելով Յունաստանի օժանդակութիւնը, որու համախմբած սյգերը լիով բաւարարութիւն կուտան վերջ մը դնելու Անատոլիոյ մէջ տեղի ունեցող կատակերգութեան:

Այս անգամ ալ ի դերն ելան թրքաւէր չըջանակներու ակնկալութիւնները, որոք չյաջողեցան խախտել Անգլիոյ որոշումը:

Անգլիական մամուլը ընդհանրապէս նպատակաւոր կերպով կ'արտայայտուի Յունաստանի նկատմամբ, զայն մեծ պետութեանց շարքը կ'դասէ, իրեն թուրք կայսրութեան ժառանգորդը:

Յունաստան երբ իր վաւակներու արիւնը կ'տրամադրէ, երբ յանձնառու կ'ըլլայ զոհողութիւններու, բարոյական և նիւթական վատնումներու, չենք յուսար որ Համաձայնական պետութիւնները այդ բոլոր զոհողութեանց համար փոխարինութիւններ չտան Յունաստանի և չգոհացնեն զինք. որ չնորհիւ իր բանակին այսօր կարող կ'ըլլայ թուրք դաշնագրի գործողութիւնը ապահովել:

Տամատ Ֆէրիտ և բոլոր անոնք՝ որոնք պատրաստած էին թուրք միջինական կատակերգութիւնը, անշուշտ ապահար պիտի ըլլան և այլայլին թուրքի պարտադրութիւնը դաշնագիրը չստորագրելու համար իրենց բոլոր հնարքներու սպառումին ակտնատես դառնալով, տեսնենք թէ ի՞նչ նոր խաղաղութիւն պիտի աշխատին մէջտեղ դնել, ժամանակ չանելու և նոր անակնկալներու ապաւինիլ:

Թուրք ապստամբ բանակին ջախջախումը և անոր ցիրուցան վիճակը սակայն չպիտի կրնայ այդ ակնկալութիւնները իրականացնել և Թուրքիա՝ վերջապէս պիտի ընդունի թէ պարտուած է: Պարտուած է և չարաչար կերպով փոխարինելի անցնիլուն պատիժը կրած, որովհետեւ ապերախտ ու լիք գտնուած է իր տնցիւղի միակ պաշտպանին, Անգլիոյ հանդէպ, որ զինք շատ անգամներ վիճի եղբէն փրկած էր, անդունդէն ետ քաշած, անոր ապրելու իրաւունք չնորհելով:

Եւ թուրք դիւանագէտները, իթիհատի գործը այժմ եւս արժանապէս շարունակելու ձեռնարկող վարիկները, որոնցմէ մեծագոյն մասը, վարագործին հաւելն կ'ըլլան ուղղել իրենց խորտակած նաւը, թող անհին ու ըմբռնեն, թէ նախ և առաջ Գիւրմանիոյ գրիւը նետուելով և այժմ ալ ուրիշներու պաշտպանութեան ապաւինելով, չեն կրնար ամենապայման օգտու մը քաղել, որովհետեւ Անգլիա որոշած է միտադամ ընդ միտ իրենց հաշիւը մտքել և Յունաստանի դարաւոր քողմանքներուն իրականացումը տալով, մոտաւոր արեւելքի մէջ անոր յանձնել ապագային մէջ թրքական կամ իսլամական ու և է խլրտում տեղեւոյ վրայ խեղդելու գործը:

Զարմանալին այն է որ այս բոլոր պտղը ու ակնիքն ճշմարտութիւնները արեւու պէս պայծառ ու ճառագայթաբան, անտես կ'առնուին Մուսթաֆա Բէնուէ մը, որ դեռ կը յամառի շարունակել իր շահաւորութիւնները Պուլսի քթին տակ Սիւլէտարի մօտերը: Ի՞նչ կը յուսայ, պարտութեան մատնել համաձայնականները և պատուել Թուրքիոյ պարտադրութիւնը հաշտութեան դաշնագիրը:

Արեւելքի արեւուն տակ ապրող իսլամներու լատուկ երազատեսութեամբ մը անհաւանական չէ որ այս կերպ պատրանքներ չանուցանեն:

Ինչ որ ալ պատահի, Թուրքիա գատապարտուած է իր մահալճիւր ստորագրելու, խուսափել հնար չէ, նահանջել անկարելի: Արեւելքի քրիստոնեայ ժողովուրդները անձկութեամբ կ'ապաստեն որ զապտին և իրենց արժանի պատիժը կրին ծամ առաջ բարոյութեան օգտին, որպէսզի հեղհեղեմ սկսի բնական կեանքը, որ բաւական ժամանակէ իվեր դադրած է կառավարութեան մը մէջ՝ ուրիշ կառավարութեան մը գոյութեամբ:

Այժմ որ Յունաստան ապստամբութիւն կ'ստանայ գործելու, մեծ ու երկար ճանչ մը կ'առնէ Փոքր Ասիոյ քրիստոնեայ տարրը եւ մենք հայեալ անհամբեր կապասներ որ թրքական հարցը լուծուի, վերջնայ, որպէսզի մեզի վիճակուելիք թաղիին գիտակցութիւնը ունենանք, դէմ ու դէմ մեր ճակատագրին հետ:

Հ. Մ.

ՀԱՅԵՆԻՍՏԱՆ

Երկու օրէ ի վեր Հիւլէն Բնագր. Սպախարհէն պաշտօնական պիւր ցներ կ'հաղորդուին, հասարակութեան ծանօթացնելու համար գիւնարական գործողութիւնները:

Այս առթիւ միաքան կուլան համալսարանի պատերազմի պահուն գերման և թուրք բանակատկիւնի հաղորդուած պաշտօնական հաղորդագրութիւնները, արանք գլուխ-գոյժոյն էին ատախտութեան, դէպքերու այլափոխութեան, չափաւորութեան և մեծխտկութեան:

Ստիպուած էին թերթերը զանոնք հրատարակել ուրիշ միջոց չունէին, պարտաւոր էին համակերպուի և կուլ տալ փոքր ու մեծ բոլոր սուտերը:

Հիւլէնցիները սակայն այդ վերադարձը գիւրջներուն մէջ միտողին ու բառին մէջէն տարբեր իրարմէր, որոնք անպայմանութիւններ հանել սկսած էին, մտնաւանդ երբ գերման և թուրք զեկոյցները կ'սկընէին պատերազմի սկիզբէն մինչեւ այդ զեկոյցին թուականը իրենց առած գերիներէն, թեզանութիւններ, թանկերու, մեծ ու փոքր հրետանիներու, հրացաններու, սուխներու, այլալին հանդերձ, վիճակագրութիւնները ներկայել, ամենքն ալ վստահ ու ապահով կ'ըլլային թէ անպատճառ փառաւոր տիպը մը կերած են և կարեւոր պարտութիւն կրած:

Թուրքերը ուշադրութեամբ և հետաքրքրութեամբ կ'հետեւէին քրիստոնեայ տարրին, որոնք դէմքերուն վրայ անձկութեան և յուսահատութեան իշխումներ կը փնտռէին, իրենց հրէշային գոհունակութիւնը յագեցնելու համար և խեղճերս այդ գոհունակութիւնը անոնց չափաւորելու համար, որուան յարմար դէմք մը չիւնելու կ'ըմբռնային, բայց օգուտ չունէր, որովհետեւ մեր ներքինը կ'մտնէր գմեղ:

Սակայն փոխվրէժը՝ շուշաքու, արդարութիւնը չյապաղեցաւ և այսօր այդ միեւնոյն տեսարանը վայելելու գոհունակութիւնը կ'ունենանք:

Տարբերութիւն մը հիմէ կայ, անոնց և Հիւլէններու զեկուցումներուն միջև: Գոյութիւն ունեցող անջրպետին մէջ կ'գտնուի Անոնց բոլոր զեկուցումները ստույթիւններ էին, մինչդեռ Հիւլէններու զեկուցումները ոչ միայն ճշմարտութիւններ են, այլ նախ իսկ չափաւորութիւններ չեն պարունակեր:

Եւ ի՞նչ քրիստոնեայ տարրը պարձնէ իր ակնարկը չորս կողմը, փոխելու համար տեսարան մը որ դրժոխային է և դէմքեր՝ որոնք բորենիներէ տարբերութիւն մը չունին:

Ե՛

Ուշադրութեան կը յանձնենք մեր ընթերցողներուն 4րդ էջի ծանուցումներն և դրամական հրապարակը:

ՔՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Մեր սեփական քղաքական)

Բեք, 30 Մայիս 1920

Նշանակալից են նաև ներքին գործոց նախարար Մ. Սիլկի հետեւել յայտարարութիւնները, խորհրդարանին մէջ, «Ահ» իթէ կառավարութիւնը այսպիսի պարագաներուն ստիպուած ըլլալով միայն իր ուժերուն ապաւինել, իր ձեռքբերում մէջ գործունէութեան շատ անբարար և անձուկ միջոցներ միայն ունեցած պիտի ըլլալ, բայց հաւատաց և զգաց թէ այսպիսի վայելի աններուն աղբը չէր որ կառավարութեան պիտի դիմէր, այլ կոտու վարութիւնը՝ ազգին... Առանց երկմտելու, դիմեցինք պաշտպանողական ուժերուն, չորմէ ամեն կ'ըմէ ոտքի կ'անցնեցան մեր կոչումը: Անոնք եկան մեզի, այդ վեհանձն բարեկամացողութիւններն, այն պիտի թափով մը և շտապով մը, որուն միշտ պիտի պահենք յուզեալ ու երախտապարտ յիշատակ մը: Եւ շարժումին զեկուցարները ոչ միայն իրենց դէմ ունէին հզօր պահպանողականութեան մը ամրոցները, այլ նորիսկ չէին կրցած տպահովել աշխկութիւնը առաւել կամ նուազ իրենց խնամի ուժերուն:

— Օրինապաշտներուն (légaliste)

հետ, որքան ալ որ խեղաք ըլլան առնաք, այդ՝ Մարալեղականներուն հետ, ոչ ժօրէսի և իր գաղափարներուն հետ, այդ՝ Ռուսիոյ քանի մը խեղճերուն և զանոնք կապողներուն հետ, սոչ յայտարարած է Ս. շէրին պատասխանելով այն հարցման, թէ ի՞նչ պիտի ըլլալ արմատական, նկեր վարականներուն ընթացքը և ուղղութիւնը, այս «գծիդակ ժամանակներուն մէջ»:

Այսպէս, ծայրայեղականները, որոնք չեն կրնար գործաւոր գասակարգին ներկայացուցիչները համարուիլ և որոնք քանիշխանութեան և առաքաւութեան միջազգային սուրբ եղբայրակցութիւնը միայն կը ներկայացնեն» Ծրարապի մէջ, օժանդակ տարրերու չեղքացումով և նոյն իսկ ընդդիմութեամբը, չկրցին ընել թաւրի մէջ այն, ինչ որ պիտի ունեցաւ Մոսկուայի մէջ, այսինքն չկրցին «Գեղարկութեան փոխանակել Թրոցքի պատգամաւ աշխատութեան անբանութիւններով»:

Աստիք են ահա, grosso modo, յիշատակական շարժման վիճակին պատճառները, որոնք սակայն ճշտաւելի խոր և շատ աւելի հեռաւոր են» քան ինչպէս որ կրցին ներկայացնել համարա տեղեկագրութեան մը այս տողերուն մէջ:

Իսկ բոլոր հետեւնք այդ կարպոր պարտութեան ինչպէս յայտարարած է արմատական Մ. Բոլ Պոնդուր խորհրդարանի մէջ, Աշխատանքի բողոք, Համադաշնակցութեան պաշտպանողական ընելէ վերջ «այն պահուն,

երբ աշխատութեան հաստատութիւնները հասած էին իրենց զարգացման, ծայրայեղականութիւնը եկաւ տան, ինչ խանգարելու, կազմալուծումը և մի և մահուան որով մը նման, և, պահպանելով փութացնելու ընդհանրութիւնը»:

Այս մասնաւորութիւնը թէթիւնէրի հետեւեալ խօսքերը, արտասանուած զարծեալ խորհրդարանին մէջ, ցոյց կուտան թէ որքան անողոր պիտի ըլլայ այդ «էնդհանրութիւնը»... Բայց բան մը միայն կոյ զոր պիտի ըլլուի (Ֆրանսա)։ այն է որ մեր վերաբերման, մեր արդունքներուն և մեր ուսումնականութեան համար գոթ չ'ուսեցող խնայողութեան և սնունդով խնայողութեան հանդէպ անգութ չ'ըլլանք։ Մեր ծայրագի Պարոն Նախարարներ, երկիրը զօնք կը գինէ իր կամքով։ Եւ այդ կամքը՝ «մարեալ աշխարհին մէջ յիշատակաւն օճալը», արտայայտուեցաւ հետզհետէ աւելի զօրեղ կերպով, կառավարութեան պաշտպան աչի թէ ծախի բոլոր երեսփոխաններուն կողմէ, կարելի է ըսել ամբողջ խորհրդարանին կողմէ, որ կ'արգարացնէր կառավարութեան դիրքը և վստահութիւն կը յայտնէր անոր, «չարաչափ կեանքը»:

Իսկ թէ որքան մեծ եղած է Մոսկուայի և Պերլինի մէջ ձեռնարկուած ռուսներ ունեցող՝ ծայրայեղականութեան տրուած հարուածը, այժմէն կարելի չէ՝ բան մը ըսել և պէտք է սպասել զլրատու բոլոր զեկավարներու դէմ բացուած դատական հետապնդութեան վախճանին։ Այսուհանդերձ քիչ թէ շատ կարելի էր գտնուի մը կազմել, եթէ հետաքրքիր մը ներկայ ըլլար Մայիս 29ի իրիկուն, կրան օՊէլի սրահին մէջ, չեմօնեւազանկութեան հրապարակային հաւաքոյթին ժամը 7,30ին (4. Ե.) կը փութում հոն, ցաւելով ուշացած ըլլալու, որովհետեւ կը վախճանի որ ուրիշ անգամներու պէս կաւելի պիտի չըլլար ձեռքը հոն բազմութիւնը և պիտի ստիպուէր զուրա միայն Եւթոնի զորութեան մէջ սխալած էր, որովհետեւ մէջ երրորդ մտնողը կ'ըլլայի ժամը 8ին ծանուցուած հաւաքոյթը, նոյնապէս կը բանար ժամը ինը յառորդ անցած զարգացած զանազանք՝ որպէս զգրեթէ պարտապարտ ըլլալուն համար»։ Չորս հարիւրի մօտ միայն ներկաներ կային։ Արդէն բնիկ ալ ծանուցուածին չափ լեցուած էր։ «Եւթոնի բանաստեղծներուն «մէկ մասը ձերբակալուած, իսկ ուրիշները գաւառները մեկնած ըլլանուն»։ Ըստ նախագահին յայտարարութեան, Հետաքրքիրական էին Մ. Պոլսի և Մ. Լաթրանի յայտարարութիւնները ձերբակալուած և դատական հետապնդումի տակ եղող յեղափոխական գործիչներու մասին, իբր անոնց պաշտպան փաստաբանները որոնք ողջոյններ կը բերէին անոնց մէջ։ Շատ յուսահատ գոյնիւրով ներկայացուցին անոնց վերապահուած բաղդը, ըսին թէ իբր «Պետութեան ապահովութեան դէմ գործողներ» օրէնքը իր 87, 88, և 89րդ յօդուածներու տրամադրութեան համաձայն, կրնայ գանձուի մինչև հինգ տարուան բերդարգելութեան և քսորի գաղտնաւարտման, կրնայ լուծել Աշխատանքի Համագործակցութիւնը, կրնայ վերջապէս «խեղդել յեղափոխական ամեն փորձ ապագային համար»։ «Դուք պէտք ունիք անոնց և անոնք պէտք ունին ձեզի. եթէ մենք (փաստաբաններ) չյաջողինք վերկել զանոնք, պատրաստ եղէք գրաւելու համար Պարիսը»։

Անհիթիս չէ՝ արդեօք սպասել, տեսնելու համար «Պարիսներու» գրաւումը, ժողովրդի մը կողմէ, որ նոյն իսկ չկրցաւ կամ չուզեց պայքարել «պարզ ազգայնացումներ» միայն ձեռք ձգելու համար։

Ժողովրդավարական (Տէմօքրատիք) Տրանսպի մէջ շատեր, գտնէ առաջիմ, այս մասին շատ թերահաւատ են։

ՆՈՒՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՔ

Կրկնական հանգանակիչ յանձնաժողովը։ Պ. և Տ. Դարեան Նուաւարդեան 5 ոսկի (Գ. Խ.)։

ՍՈՑԻԱԼԻՏԱԿԱՆ ՊԱՐՊՈՒՄԸ

7000 ՀԱՅԵՐ

ԱՍՏԱՆԱԿԱՊԱՍՏԱՆԻՆ

Պրանս. կառավարութիւնն առնուած վճարական հրամանին վրայ, Սոցիալական հայ բնակչութիւնը, մասնաւորապէս 7000 երկսեռ բազմութիւն մը, ամառը ինչ, երկուցեան Ժ. Դին կ'սկսի խնդրել կամուրջին մօտ պարզելով բոլորովին անօրինակ տեսարան մը։ Կիններ, պառակներ, կորստաւակ ծերեր, փոքրիկներ, ծանրաբեռնուած չորս օրուան պաշարով գիշերանց ժամը 10ին ծամրայ կ'ենեն Փրանս, կառավարիչ Պ. Թայարտայի, աստիճանադէպ Պ. Սուպիի և փոխկառավարիչ Պ. Ժօլիի հովանաւորութեան և Ֆրանս. զինուորներու պաշտպանութեան տակ։

Այս աղետաւոր գողթը որ շարունակեց ամբողջ շաբաթ մը, եթէ մը խիթարական կողմ մը ունի, ան ալ զինուորական կառավարչի ինչպէս նաև Պ. Ժօլիի անհման մարդասիրութիւնն է։ Այս առթիւ հարկ կը համարենք յանուն 7000 գողթականներու յայտնել խորին շնորհակալութիւններ կառավարիչ Պ. Թայարտայի և փոխկառավարիչ Պ. Ժօլիի որ շատ անգամ յանձնառնի հետիոտն քաղի ու ձիուսն անձնէր բռնած ատշնայողի անոնց վրայ հեծած փոքրիկներ կամ քաղիու անկարող անձեր։ Սոցիալական բացերու մէջ, իսկ հայրենի օճախներ, տունին կան կարասիներով ու ուսուստեղծներով լեղող Սոցիալ. վերջին ատիճան տաժանիկ գնացքէ մը յետոյ վերջապէս հասաւ Ատանա, իր կարեւոր հատուածներէն մին թողելով ինձիւրի և Ապտոզու գիւղերը։

Կ'սպասենք ու յոյսով ենք որ Ատանայի Ազգ. ու Ֆրանս. իշխանութիւնները պիտի չզոգորին անմիջական միջոցներ ապահովել մեր հաղաթիւն համար։ Արդէն առաջագործարարական ջանքերը հարկ եղած յոյսը ներշնչելու հանգամանքէն զուրկ չեն։ Չմոռնալ յիշել նաև որ կառավարուած հաւաքական գիւղումի մը վրայ կառավարիչ Պ. Թայարտայ Միսիւնէն մասնաւոր կերպով կրցաւ հայթայթել 36 կառք և հարիւրէ աւելի ուղտեր, փրկելով այսպէս բազմաթիւ փոքրիկներու կեանքը որոնք իրենց ուսուցանող ծնողքի կողմէ պիտի լքուէին, Միսիւն 3 ժամ հետադուրս թռիմը ըսուած վայրը։ Այս անօրինակ չորսն աւելի ստուգութիւն տուող ծամբու անկանոնութիւնն ու ցիխոտ ըլլալն էր. քանի մը տեղ կառավարիչի հրամանու, կիներու անցքը ապահովելու համար չնուցանալ անօրինակ կամուրջներ։ Սոցիալական անցած անցով կամ կարաւանին հետեւող հայ կամուրջներու շաւակը հեծած։ Մտնումստեղծները ուրիշ առթիւ։

«Հայ Զայն»

Թ. ՊԱԼԵԱՆ

Ազգային Անցուդարձ

Կիրակի օր տեղի կ'ունենայ Հայ Բնակչութեան ինտերմիալ յորեւանի հանգէսը Ս. Միսիւնի վարժարանի մէջ առաջատար ժամը 10ին հետեւեալ յայտարարով։

Ազգային քայլերը «Քնար»ի կողմէ, բացում նախագահի կողմէ։ Տեղեկագրի ընթերցում, ջուրեղ, դաշնակ Օր. Ն. Մարաշեանէ և Մ. Գարապաչի, ինչպէս նաև Օր. Զ. Բ. Կիւլպէնկեանէ, իսկ պիտի բանախօսեն Հ. Վարդան Միլիքեանի կեանք, Վեր. Տարաք. ճեւան, Պ. Թ. Պոյաճեան և փոխման խօսքը՝ Գեր. Մուշեղ Արքայէ։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ ԵՒ ՄԵԿՆՈՒՄ

Երէկ քաղաքէն անցան դէպի Պոլս շարունակելով իրենց ուղևորութիւնը, Ատանայի աղիւտնց վարժարանի ուսուցչուհիներէն Օր. Բ. Քէթիւն և Մուշեղ Ս. ողբացեալ եղբոր Պ. Վառճապուհի դուստրը՝ Օր. Սէրաբեան։

Կ Ի Լ Ի Կ Ե Ա Ն Լ Ո Ւ Ե Ր

ԿԵԱՆՔԸ ՏԱՐԱՐՈՒՄԵՒ

Տարած 6 Յունիս 920

Երէկ գիշեր զարծեալ խորհրդարանի կողմէ և տեղեկ մասնաւորապէս մէկ ժամ։ Ձիւնադարի պայմանը լրացած է արդեօք։

Այսօր մեկնեցին զուարթութեամբ մեր արդիւնաբեր ինչ կ'ընեն հայոց հետ առուտուր չընել, քանի որ մի քանի օրէն արդէն անոնց (հայոց) ամբողջ հարստութիւնը իրենց պիտի մնայ։

Վերջի օր՝ ինչպէս յայտարարեցին իրիկները, Շաւարճեաններու ու ճամպաղեաններու ազարակները կողպտուած էին, այժմ ամբողջ միասն 20000 ոսկի կը հաշուին։

ԹՈՒՐԻՔ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Նաճարը իր ամենամօտիկ թրքարեան գիւղերու մէջ, թուրքեր ներս չեն մտցներ Նաճարէն գացող հայերը։ Լուսաւոր համաձայն Նարը Կօրին և Նարը գիւղերու մէջ ամէն օր աւելի գործունէութիւն ցոյց կուտան թուրքերը։ Միլիճներու ամէն ջանք կը թափեն Նաճարը ձիւնադարի հետ յարաբերութիւն կորելու համար։

ԹՈՒՐԻՔ ԺԱՆՏԱՐԱՄԱՆԵՐԸ ԶԻՆԱԹԱԺ

Կիմանանք որ Միսիւնի և Տարածի մէջ թուրք ժամատարաններու և պահանջներու ձեռքէն հրացանները առնուած են։

ՄԵՐՍԻՆԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թուրքերը՝ որ յայտարարութիւն մը ալ փակցուցին, որուն մէջ անոնք զարծեալ մեծ մեծ կը շարունակեն Փրանսացիներուն դէմ իսկ առջի օր լեռ քընչեցին հայոց մը պատկանող շուր կողմերը։ Սպանութիւն չի կայ, սակայն խաղաղութիւնը միշտ երեսութային է։

Այսօր Տէօթիւն Եւրոպական 157 պարկ ալիւր, որուն 37 պարկը նըւերից Պ. Իսթանբուլ, 2 սնուկ սիկառէթ, 2 տակաւ իւր և նաև Տարածիցի Ձէվէեանք նուերիցին 10 թիթիկ շուրճի իւր։

Տէօթիւն Եւրոպական համադ ծամբող մը կ'իմացնէ թէ նոր սպանութիւններ տեղի ունեցած են հոն։ Ձէթիւն կը չըլին ք զաքին շուրճի թուրք բնակչութիւնը միացած է չէթիւններուն ու յարձակում մը կը գործնուին։

Երէկ իր կողմէ թուրք մը գաղտնի համ կներ ցրուելու տեսն ձերբապաշտու Ձերբապաշտեցան նաև նամակը ստացող թուրքերը, որոնց ազգականները կամ եղբայրները նախապէս միացած էին չէթիւններուն։

Արտաքաղք մեծ համեմատութիւն ստեղծուցաւ Ատանայէ ժամանաւ բազմութիւն հայ ընտանիքներ երէկ և այսօր մեկնեցան դէպի Եգիպտոս, Կիպրոս, Պոլս և Իսթիլ Այս տարտաւ կացութեան հետեւեալ ծանրութիւն կը թուին։

Անհրաժեշտ է հաւաստիքներ ստանալ հայ բնակչութեան կեանքի տպահովութեան մասին, այլապէս ոչ մէկ հայ տղա-կոյ կ'ըլլայ ինքզինք ներկայ պարտաւորութեան տակ Կիլիկիո միալուստի քրիստոնէայ բնակչութեանց մտահոգութիւններն ալ նուազ չեն։

ԿՈՒՆԵՐ ՕՍՄԱՆԻԵՒ ՄԵՋ

Պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը կ'իմացուի որ Կ'ղապատ Քրասի Յունիս 5 ին հասած է Օսմանիէ առանց միջադէպի։ Միշտ Զիմա Ֆրանսացիները ունեցած են հոգ 4 մեռելու և 15 վիրաւոր, իսկ թշնամիին ստուգուած կորուստներուն թիւը 200ը կանցնի։ Օսմանիէի այն թուրք թաղերը որ ապաստանած էին չէթիւններ, ամբողջութեամբ տակ քաղցուած են։

ՕՍՄԱՆԻԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օսմանիէէն եկող ծամբողք մը կ'իմանանք որ չալէպէն մեկնող կառախուրներ միշտ Պաղէ կուգան։

Վերջերս հոգ հասած են զապիւ ուժեր իսկէնսէրուի ծամբողք Ձիւնադարի երկուրեայ շրջանը անցած է թուրքերուն համար նոր նոր խրամներու պատրաստութեամբ, բայց Փրանսական ուժերու կողմէ առած են անոնք իրենց դասերը։

ԻՆՃԻՐԼԻԿԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ'իմանանք որ ինձիւրիկի վրայ յարձակում գործող չէթիւններ խուրը այժմ աւելի հետուս քաշուած և սպասողական դիրքի մէջ է։

Ինձիւրիկ պէտք եղածին չափ ուժովցած է ինքնապաշտպանութեան համար։

ԵՄԵՆՈՍԻ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմանիէէն եկող մը կը պատմէ որ Ամանուսի մէջ Հայոց կացութիւնը խիստ չպատաւար է և չէթիւններ շարժումներ վերջացած են այժմ հոգ։ Ֆրանսական նոր ուժեր ալ գացած են, անգործութիւնը վերջնապէս հաստատուելու համար այդ շրջանին մէջ։

ՏԵՕՐԹԵՕԼԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տէօթիւն Եւրոպական վերջին լուրերու համեմատ տեղւոյն Հայութիւնն միջոցներ կը խորհի շրջաններու հունձք ձեռք ձգելու և ժողովուրդին պատրաստութեամբ ապահովելու համար։

ՄԻԼԼԻՍԿԱՆՆԵՐ ԻՆՃԻՐԼԻԿ ԾՈՒՐՋ

Ինձիւրիկ 11 Յունիս 920. - Առջի օր՝ Պորուզ գիւղէն, որ 1.30 ժամ հեռու կը գտնուի, թուրք տղիկ մը, ճերմակ գրօշ մը ձեռքին, հայ կամուրջներու հրամանատարին բերաւ նամակ մը հետեւեալ պարունակութեամբ։

«Հայեր, որ ինձիւրիկ կը գտնուիք, գիտցէ՛ք որ ձեր դիմացիները այդ մարդիկ են։ Մինք ամբողջ Ձուգուր Օվաթի քաղաքը մեր ափին մէջ մանրող քաղցրեւորներ ենք։ Մենք առ այժմ հոս ունինք վից հազարնոց բանակ մը և կապտանք ուրիշ նոր ուժերու։ Հրամանի կապտանք ձեր վրայ արշաւելու համար։ Դո՛ւք յիմարաբար մեր դէմ գիրք բռնած էք»։

Աւելորդ է ըսել թէ այս սպառնալիքին պատասխանուեցաւ նոյնիմաստ նամակներ մէկէ աւելի անգամներ եկած են արդէն։

Շրջակայ բոլոր թուրք գիւղեր միլիճներու բայնք զարձած են։ Կը կարծուի որ պիտի յարձակին ինձիւրիկի վրայ։ Բայց հոս լաւագոյն ու զօրաւոր կերպով կազմակերպուած է պաշտպանութիւնը և հայ կամուրջներ անվախ կապտան իրենց դիրքերուն մէջ։

2ԷԹԵՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԱՆՀԱՄԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

Կրթականը թէ չէ թէնհրու մէջ ևս տնտեսականութիւններ կան: Անոնցմէ շատեր կը գտնուան իրենց նիւթակա տնտեսականութիւններու մասին ու շատ մը գիւղացիներ իրենց հունձքը պատրաստելով գէնքը թողնուցի են:

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԱՄԱՆՈՍԻ ՄԷՋ

Ամսնոս 24 Մայիս 920.— Ամսնոս միլիտաններէն պաշարուած է 2 ու կէս ամիսներէ ի վեր: Յարձակումներ եղած են միշտ հիւս. կողմէն. վերջերս սկսած նաև յարձակիլ հիւսիս. արեւելքէն: Միլիտաններու բոլոր այս յարձակումները խորապահեցան իրենց համար ծանր կորուստով և ուժ:

Ամսնոսցիք, Ապրիլ 12ին Օսմանիէի Ֆրանսայի կառավարութեան ստիւպուսին վրայ, համաձայն էին գրացի թուրք գեղացիներու հետ իրարու վրայ չի յարձակիլ: Բայց մայիս 3ին Ամսնոսէն Պաղէ գացող Ֆրանս. զօրքերուն վրայ թուրքեր կրակ ըրին: Զինուորներ Հայ ուղեցոյցի մը առաջնորդութեամբ անմիջապէս ձորի մը մէջ մտան և յետոյ Հայերու օգնութեամբ ձորէն քաշուեցան: Ուղեցոյցը իր երկաթեայ գլխարկէն զարնուցաւ առանց վնաս. ուելու: Այս գէպին վրայ թուրքեր Մայիս 3էն իվեր գիշեր ցորեկ կրակ կը բանան Ամսնոսի վրայ: Հայեր իշխող բնակչութեան վրայ պատրաստուած խնդրանքներու մէջ, արիօրէն կը պաշտպանին իրենց գիրքերը:

ԱՄԱՆՈՍԻՆԵՐՈՒ ԱՍՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Ամսնոսի հայ հետախոյզները ձերբակալեցին հինգ թուրքեր, որոնք հինգ ձիերու վրայ բեռնած ալիւր կը տանէին միլիտաններուն: Ասոք վարժարանի շէնքին մէջ բանտարկուեցան: Իրենց ալիւրով կերակրուեցան: Երբ հիւսիսային դարձակուեցան և յետոյ Պ. կառավարիչի հրամանով, ազատ արձակուեցան իրենց ձիերով և աւելցած ալիւրով: Այս առթիւ յիշենք նաև թուրք ազգին ասպետականութիւնը: Բ. Բ. Խուրշիտ ազուն իր տունին մէջ մտցած 3 հայ ժամտարմաները, 40 Մարաշցի աշխատաւորները և Բիւէսիլի գիւղին 40 կին ու տղաները ջարդել առաւ:

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՃԸՆԵՆ ստույգ լուր չկայ, թէ և կը կարծուի թէ ընկած է թուրքերու ձեռք, բայց տեղւոյն հայութիւնէն ընտել լուր չկայ:

ԱՍԱՆԱ թէ և չըջապատուած է չէթէնիէ, բայց քաղաքին մէջ կացութիւնը Հայոց ձեռք կը գտնուի: Վիճակը միշտ ապահովակց կը նկատուի: Աստուայի բայց երբէք յուսահատական չպիտի կրնանք ըսել, որչափ ժամանակ որ գրաւման ոյժերը շարունակեն օտան հայասէր քաղաքականութիւնը:

ՄԵՐՈՒՆ անցեալ ուրբաթ ամսոյս 18ին 8000 չէթէնիէ կողմէ յարձակման ենթարկուած է. բայց Ֆրանսական զրահաւորներու կողմէ թնդանթի բռնուած են և շնորհիւ այդ ուժերի միջոցով, խորապահուած է չէթէնիէ յարձակումը, որու հետեանքով չէթէնիէ 2000է աւելի մեռեալ ունեցած իսկ մընացեալները փախուստ տուած են:

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԲՈՂՈՐՈՎԻՆ մաքրուած է չէթէնիէ:

ԷՐԶԻՆ ուժեղացած է:

ՕՍՄԱՆԻԷ քաղաք կը ուժեղացուի և գրեթէ աւերակ դարձած է. չէթէնիէ ջնջուած են և Հայերը կացութեան տէր դարձած են: այդ շրջանակին մէջ ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱԻ կայարանէն մինչև Մէրսինի մօտերը չէթէնիէ կործանուած են և կը գտնուի:

ՏԱՐՍՈՒՆ կացութիւնը աւելի մոտենցիլ է ուրիշ որեւէ վայրերէ: Թէ և առայժմ քաղաքին մէջ բան մը պատահած չէ:

Ականատես ճամբորդներու տուած լուրերուն համաձայն զոր կը հրատարակենք վերապահութեամբ, Տարսնի Ամիրիկեան զօլէճի Տիւրքներ Մ. Նիւրն իր կողմէ հետ քաղաքին մօտակայ պարտէզներուն մէջ շրջապատ միջոցին չէթէնիէ կողմէ առեւտրուած է:

ԱՄԱՆՈՍԻ և ՏԵՐԹ-ԵՕԼԻ կողմէ հասած լուրերը միմիայնական ու խորախուսիչ են: Հայերը կացութեան տէր դարձած են և որեւէ երկիւղ մը չունին: Իրաւ է որ օգնութեան կը կարօտին պարէնի մասին: Մանրամասնութիւններ չկան, բայց զիմարութիւնը կ'ընտանաւորապէս առանց որեւէ միջոցէպի:

ՎԱՂԸ կարգով ՄԱՌԵՆԱ Ս. ի Մոսկովի թափառողները ՏԵՐԹ ԻՏԵԱԼԸ:

Նմանապէս Պ. Վահրամ Գրիգորեանի անցեալ կիրակի Կիլիկիոյ առթիւ ըրած գեղեցիկ ասանաբանութիւնը գրեթէ ամբողջութեամբ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պատգուական Զեկոյց

Հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը հաղորդուած է Հինգշաբթի գիշեր, Հելլէն ընդհանուր բանակատեղիէն—

Մեր ուժերը կը շարունակեն յառաջանալ գէպի Ալաշէհիւր թշնամին զորուոր զիմարութիւնէ մը վերջ, փախուստ տուած է լքելով 3 ծանր և 3 թեթեւ թնդանթի: Գրաւուած ենք առատ գէնք և ուղղմանիւ:

Բազմաթիւ գերիներ և սպաններ բռնուած են, անոնց թիւը տակաւին չէ որոշուած:

Այսուրի ճակատին կողմը. թշնամիին զիմարութիւնը Բէլէսի մօտ աւելի զօրաւոր եղած է. բայց ունեցաւ մեծ կորուստներ, Մէրստի 135րդ զօրաբաժնի կողմէ մեր ձեռքը անցած է:

Գրաւուած ենք Մէրսէհէրէն, Տէրէքէօ, Չառլ Տաղ և Բէօշլի:

Մեր կորուստներն են 10 սպայ և 100 զինուոր, թշնամիին կորուստը մեծ է: Միայն, Էվգոններու զօրադուլին ճակատին առջև հաշուուած են 50 մեռեալ:

Հելլէն ընդհանուր բանակատեղին երեկ կէսօրին հրատարակած է հետեւեալ զեկոյցը—

Մեր կողմէ հաւաքական յարձակում մը, Ալաշէհիւրի մէջ համախմբուած թշնամիին վրայ, վերջացած է փախուստ յողթմանով մը:

Թուրք 13րդ զօրաբաժնի մարդկան փախած է մեր հեծելազօրաց յարձակումին հետեանքով: Թուրք զօրաբաժնին հրամատարը կրցած է փախչիլ իր զինուորներուն պաշարուելէ: Կէս ժամ առաջ:

Թշնամիին կորուստը, մեռել, գերի, վիրաւոր, կանցին 8000ը: Թուրքերը իրենց զէնքերը նետելով յանձնուած են մեր յառաջապահ գունդերուն: Բազմաթիւ շոգեշարժ մեքենաներ և փոխադրական միջոցներ գրաւուած ենք:

Մեր հետեւագործը մտած է Ալաշէհիւր և գրաւած՝ գիշերուան ժամը 10ին: Ալաշէհիւրի գէպի Ասիւրիակողմը 15 քիլոմէթրի վրայ կը գտնուի մեր զինուորները:

ՍՊԱՅԱԿՈՅՏԻ ՊԵՏ
Բ. ԲԱՆԿԱԼՈՍ

ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄԻ ՄԵՐԺՈՒՄ

Բարիկէ կը տեղեկացուի պաշտօնապէս թէ Հաշուութեան Համաժողովը մերժած է թուրքի պայմանագրին նոր յետաձգում մը ընդհանր, զոր Տաւաթ Թէրիտ փաշա խորհրդած էր համաձայնութիւն գաշնուրին պատասխանելու համար:

Այսօր, կը լրանայ տրուած պայմանագրով և թուրք պատուիրակութիւնը պարտաւոր էր պատասխանել: Պայմանագրի երկարաձգման մերժումը որոշուած է: արդէն Հայկի համաժողովին մէջ վերջ մը գնելու համար թուրք խորհրդին ձգձգումներուն:

ԿԱՐՍ ԵՒ ԱՐՏԱՀԱՆ

Պոլսէ կը հեռագրեն թէ տեղաւին ունէ հաստատ տեղեկութիւն չէ հասած Կարսի և Արտահանի քեմալականներու կողմէ գրաւման մասին:

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՄԷՋ

Անտաթուէ Պոլսի հասնող հայ ճամբորդներ կը պատմեն թէ քեմալական զինուորներու թիւը Էրզրումի սահմաններուն վրայ կը հասնի 7000ի, որոնց հըրամանաւորն է Պէրի Բեռլի փաշա:

Այդ շրջակայքի թուրք ժողովուրդը կը հասնի 1 միլիոնի, բայց անոնցի կողմէ շատ կը նեղուին: Էրզրումի իշխանութիւնները խառնուելու բաժնած են 200 փամփուշտով մէյմէկ մ. վզէր և մէկ լեզուիկիւ Նոյնպէս մեծաքանակ սուլթան բաշան և են թուրք ժողովուրդին:

ՄԱՆՈՒՆ ԴԱՏԱՎԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ պատերազմական Ատեմնը մահուան գատապարտած է այն ամէն թուրքերը որոնք է՛կիլիւրի կառավարութեան մէջ նախարարական պաշտօններ ստանձնած են:

ԷՆՎԵՐ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

Կը հեռագրուի թէ Պերլին հասած է Էնվեր, տեսակցելու համար հոն գըտնուող թուրք թի հետ Էնվեր Մուսթաֆայի կողմէ մասնաւոր պաշտօնով:

ԼԱՅՆ ԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆ

Հոնտօնէ ստացուած ստույգ տեղեկութեանց համեմատ Համաձայնական վարչապետները համաձայնած են որ հելլէն բանակին լիակատար ազատութիւն տրուի, Թրակիոյ և Փոքր-Ասիոյ մէջ զարմելու համար:

ՆԵՂՈՒՅՆԵՐՈՒ ԲԱՂԴԸ

«Թան» կը գրէ թէ նեղուցիներու բողբոկ կապուած է ոչ միայն թուրք զաշնագրին պայմաններէն, այլ նաև հելլէն զօրաց գործունէութիւնէն:

ԱՐՏԱՆՈՒՄԸ ԱՐԴԻԼՈՒՆԸ

Պոլսոյ համաձայնական իշխանութիւնները արգելած են դէպի Անտաթու ամէն տեսակ հազուատեղէնի և այլ պիտոյքներու արտածումը:

Պ. ՆՈՒՊԱՐԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Բարիկէ առեւտուած հեռագրի մը համեմատ, Աղբ. Պատուիրակութեան նախագահ Պ. Պոզ ս Նուպարի հրաժարականը կը վերագրուի հայկական խորհրդին անորոշ վիճակին:

ՊԵՏԻ ՍՏՈՐԱԳՐԵՆ

Թրք. աղբիւրէ առեւտուած վտահելի տեղեկութեան մը համաձայն թուրք արտաւարակութիւնը որչափ է ասորացիի գաշնագրի, առանց ունէ առարկութեան, գոհաւորով միայն երկրորդական պայմաններու թեթեւ փոփոխութեամբ մը:

Ի Զ Մ Ի Թ Ի Մ Է Զ

Իզմիթի շրջակայքին մէջ երեք օրէ իվեր բուռն կռիւներ կը մղուին Անգլիացւոց և քեմալականներու միջև: Անգլիական մեծ նաւաբաժին մը անընդհատ կրակ կը տեղացնէ քեմալական զիւրքերուն վրայ: Քաղաքացիներէն բուռնական գոհեր կան միլիոններու կողմէ: Ժողովուրդը կապաւորուած իզմիթի մէջ: Իզմիթէ մեկնող կառավարութեան կրկնեւան Անգլիացի զինուորներ:

ԿԱՐՏԻՈՐ. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բարիկէն վերջին պահուն կը հեռագրեն թէ, «Մոթէն» խմբագրին Պուլսոնքի մէջ, Պ. Վէրիկէլու հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է—

«Կարելի չէր որ համաձայնական մերժէին իմ առաջարկ, այն ատեն աւտիկա տրամադրանքներուն հակառակ պիտի ըլլար: Ես յուսակաւ բռնակը ունէ պայմանով շարժման մէջ չգրի Մ. Բէմալի դէմ կառուելու համար: Այս առաջարկին նպատակն էր ընդհ. կերպով Եւրոպիոյ շահը ինչպէս նաև մեր երկրին: Պ. Լոյս ձօրճ և Մ. Միլտան մեծ զգուշութեամբ քննելէ վերջ իմ առաջարկ, ունէ զիտուութիւն չըրին անոր գէմ:

Պ. Վէրիկէլու իր յայտարարութիւնները վերջացելով, հերքած է թեթեւութեան այն լուրը թէ Վիլսոն և ձօշ մարտավարները հելլէն առաջարկին դէմ արտայայտուած են:

Տեղական Լուրեր

Երեկ առաւուսն ժամը 8ին Իզմիթ հատա թուրք գերիներու տաւալին խաւար:

Կը ՏԵՂԵԱՅՈՒԹԻ Թէ մօտ օրէն քաղաքին մէջ պիտի հաստատուի և խտորէն պիտի գործադրուի սոկազին մը բոլոր անհրաժեշտ ապրանքներու վրայ:

ՈՍՏԻԿՆՈՒԹԻՒՆԸ ձերբակալած է երեք կառավարներ, որոնք չեն ուզած գործադրել կառքերու վրայ գրուած սոկ գինը:

Հելլէն ատակուսութիւնը մեզ կը հազարէ որ անցեալ ամսոյս 30 ին գտած է կաշիէ թղթապանակ մը: Ով որ է տէրը կրնայ գիմել 7րդ մասնաճիւղը ստանալու համար իր կորուստը:

Հայկական Գրասան մէջ կը ծախուին կապոյտ քաթիւ աքաղաղ, մաթիս ամթաշներ, մաթիս պան փանկներ, պլուպլաք մնան, հեղուկ խճու մաթի, զարդական ձեռնակներ՝ մէկ, երկու և երեք գծով:

ՀՐԱԽԷՐ

«ԶԱՐԹՈՒՔ» Հարաւական Միութեան Երկուստ արժանիներ յառաջիկայ Կիրակի 27 Յունիս 1920 ժամը 3 30ին (Կ. Ե.) կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի: Կարևոր օրակարգ:

Կ'յանձնարարութիւն անհրաժեշտ ներկայութիւն:

Կեդրոնատեղի Հայ Ընթերցատան մէջ:

Դիւան՝ ԸՆԴՀ, ԺԱՂՈՎԻ

Ա. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ԿԵՐՊՈՐԱՏԻՆԱՑ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

2011Ա. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ԸՆԿ. 19

Մեր ազնիւ յաճախորդներուն նախափրութեանց գոհացում տալու համար բացած ենք սոյն փոքր բայց ճիշտ տեսակներ պարունակող վաճառատունը, ուր միշտ պիտի գտնուին եղանակի յարմար գույն անգլ. եւ ֆրանս. բնորոշ շէվոններ, սերժեր, վիկաններ եւ զանազան ճանապարհորդական գազմիրներ:

Դերձակներ եւ դերձակներու պատկանող յաճախորդներ եւս ազատ են լոկ կերպասի գնումներ կատարել:

Թիւ 16 Ա. Պերպերեան դերձակատունը կրկին նոր թափով մըն է որ կը շարունակէ յաճախորդներու կողմէ այնքան գնահատուած հագուուորդէնի գործը, վերջին նորածնութեանց համար մէսամոյ ու կուրծքոտ սարեր, ամերիկեան ձեւ տափաւներ եւն. կը պատրաստուին խիստ յաջող եւ մեծ խնամքով:



ATLANTIC ASSURANCE

COMPANY,
79,
CORNHILL

LIMITED.
LONDON.
E. C. 3.



Կ. Ո. ՈՍԿԱՆ

ԷԼԵՎԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԻՉ

ԲԶՄԻՐ, ԲԱՍԱԺ ԲԷՇԵՏԻՄԱԼ ԶԻՆՈՂԱԿՈՒ ՎԵՐԻ ԹԱՐԿ ԹԻԸՉ

ՍՊԷՆԻՍԻՆԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կրակի դեմ.

NATIONAL UNION SOCIETY LTD.

CENTRAL INSURANCE

LONDON

Ծովային.

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD.
LIVERPOOL

Դիմելի մանրամասնութեանց համար.

ԸՆԿՆԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱՆՈՒՆԵՐ

Լ.ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Փ. — Էլեմ:	
Հոնան	404
Նիւ—Սորթ	98 10/40
Բարիդ	8 20/40
Հոնո	6 10/40
Աթէնք	12 17/40
Պերլին	2 31/40
Վիկենա	32/40
Հոլանտա	36 20/40

Թ.Ե.Բ.Բ.

Անգլ. ոսկի	405
Տօլար	103
Ֆրանք	8 30/40
Հիւրիտալ.	6 30/40
Տրախի	12 13/40
Լէյ	2 20/40

Բուլարի	62
Մարք	2 37/40
Բուրոն	25/40
Ոսկի	492
Նորուէրն ոսկի	418

Ի ԶՄԻՐ-ՊՕԼԻՍ

ՅԱՌՈՐ ՄՈՒՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

2011Ա. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ԸՆԿ. 6

Պոլսոյ և Իզմիրի միջև առևտրական և վաճառականական յարաբերութիւններ դիւրացնելու համար փափաքողք կրնան զիմել վերոյիշեալ հասցէին և ընել իրենց յանձնարարութիւնները:

Թանձնառութիւնք պիտի կատարուին անձնական երթևեկութեամբ:

ՀԱՐՈՒՑ ՍԱԷՆՏԵՐ

ՏԵՅՎԻՏ ԼՕՅՏ ԶՈՐՃ

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

Պ Պ Պ Պ Պ Պ

Րիչարտ Լոյտ կուգէր Տէյվիտը բը- ժիշկ տեսնելու Բայց պատահին բնազդական և ֆիզիքական խորանք մը ունէր հիւանդութեան և մահուան դէմ: Զօրեղբայրը հասկցաւ թէ և ոչ առանց վշտի թէ իր Տէյվիտի խառնուածքը չի նուաճէր երբէք հիւանդանոցի սրահին և հիւանդի սենեակին համար: Մայրը, տիկին Ուիլիամ Զօրճ, անոր սրտին մէջ կը տեսնէր անոր ապագան, և մայրական սիրոյ թափանցողութեամբ մը կը փափաքէր որ անիկա ըլլար օրէնքի մը, (երգուեալ դատաւորի համահաւասար, և փաստաբանի որոշ առաւելութիւններով ասպարէզ մը): Մայրն էր որ յաղթանակեց:

Բայց իրաւագիտութեան ասպարէզը կը պահանջէր երկարատեւ աշակերտութիւն մը և ասոր համար դրամ պէտք էր: Երգուեալ դատաւորի քըն- նութեան ծախքերը առանձին կ'ներ-

կայացնէին մեծ գումար մը: Վերջապէս պէտք էր հինգ տարի աշխատել առանց բան մը չահելու: Այս ծախքերը հոգալու համար միջոցներ ո'ր գտնել, Րիչարտ Լոյտ իր և իր քրոջ խնայողութիւնները լայնօրէն ծախսեց, բայց պիտի կրնա՞ր գտնել բաւականաչափ դրամ՝ ապահովելու համար երկու տղոց ծախսերը՝ իրենց ասպարէզին ձեռնարկելու համար:

Առաջին ակնորակով, տիկինը էր որ չէին կրնար գրկել զանոնք ոչ փոխան ոչ համալսարան: Այս պայմաններուն մէջ, ինչպէս պիտի կարողանային ըստանալ ընդհանուր ձեռնարկութեանց այն մեծ պաշարը, որոնք տնտեսական են աշակերտի մը՝ իր ասպարէզին համար: Տէյվիտ լաւ աշխատած էր Մր. Էվանսի ձեռքին տակ, անիկա հասած էր բարձր-մասթիմաթիքին, բաւական խոր կերպով ուսումնասիրած էր պատմութիւնը, և նոյն իսկ ստացած էր

ՕԹՕՄՕՊԻԼ ՖԻԱԹ

ԵՐՈՊԱԿԱՆ ԱՄԵՆԷ ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Ֆիւթի ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ Կ'գրաւեն 1,300,000 քառ. մէթր տարածութիւն մը:
Ֆիւթի ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ Կը գործածեն 50,000 գործաւոր:
Ֆիւթի ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ Համաձայնական բանակներու յանձնած են 60,000 կառք եւ 15,000 մօմէթ:
Ֆիւթի ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ Կեն վախճար որ և է մրցումը որովհետեւ իր օթօսպիլներն բոլորովին կը պատրաստուին իր գործարաններու:
Ֆիւթի ԳՈՐԾԱՆՈՑՆԵՐԸ Կ'չինեն պերճանքի օթօսպիլներ ամեն ուժով և ամեն տիպարով: Քամիոն, Մօմէթը և Քանոն, Մօմէթներ ամեն գործի համար: Երկրագործական սայլեր և մեքենաներ եւն. եւն.:

Ֆիւթի մեծ հանգրուան (կարած)

ԲԱՐԱԼԷԼ ՓՈՂՈՑ ԹԻԻ 262 (Քլաւդիոս Բլաւ)

Նորածնէ գործատեղիով և որոգութեանց, ներկի եւն.

ԱՄԲՈՂԶ ԳԻՇԵՐԸ ԲԱՑ

Հանգրուան Բաւարիայ-Վիեննա իւր. — Մեծ մեքէթ բնակարաններու և Դատարաններու շէնքերու շէնքերու համար: Կոնստանտնուպոլիս Եւրոպայի իրաւունքները:

Ֆիւթի գործակալութիւն

ՖԻԱԹԻԼԻ ԶԱՆԱՐՏԻ ԼԱՆՏԻ

ՀԱՍԱՆԵՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՔԱՌԻԶՈՒՆԵՐ

BELDAM

Եւ ՕԹՕՄՕՊԻԼԻ ԹԱՏՈՒԿ ՕԴԱՍԵՆԱԿՆԵՐ Հետեւեալ մեծութիւններով.

815x105, 820x120, 880x120

895x135, 30x3, 30x3 1/2

Բաւարիայի և Բեռլինի միջև:

ԴԻՄԵԼ Ա. ՏԵՆԱՔԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Բաւարիայի Թէնիսի միջև 27

Ֆրանսիական Նախափրութեան Բայց տակաւին շատ բան կուգէր անցնելու համար՝ Անգլիոյ մէջ իրաւագիտութեան ասպարէզին այս առաջին մեծ խոչընդոտէնէն կը կոչուէին անհաշիւ քննութիւններ, իրեն պէտք էր, որ համար, ուսնելու տեղի ֆրանսիական, տիրանալ լատիններէն նախափրութեան, և ի վիճակի ըլլալ կարգաւոր՝ հետար և Սալիւթը: Գիւղին վարժապետը չէ՛ կրնար տալ անոր այս դասերը:

Հոս կար ճշմարիտ անգլոնոյ մը անցնելու համար: Ամեն աղոյշը զըմուռ բռնութիւններ ուրիշմարդոց առջև զոյգած են իրենց ասպարէզի գոնիւրը, ստիպելով զանոնք դառնալ ղէպի աշխատանոց: Բայց մարդկային սէրը բնաւ արգելք չհանչար և Րիչարտ Լոյտ սովորական մարդ մը չէր: Անիկա չէր գիտեր ոչ ֆրանսիերէն, ոչ լատիններէն: Որոշեց սորվիլ այդ լեզուները:

Այսպէս մօրեղբայր և քեռորդի միասին մեկնեցան չի շահագործուած գետին մը: Կողք կողքի անոնք ձեռք առին լատին և ֆրանսիերէն քերականութիւնները և թղթատեցին բառաւորներ, որովհետեւ այս մեծ սիրտը զիտէր որ, եթէ ճամբան անձանոթ է, լաւ է որ երկու հոգի միասին քալեն, իրարու քաջալիւր ըլլալու համար: Զըմեռ գիշերները ճրագի մը լոյսին տակ, միասին մեկնաբանեցին Կեսարի և Սալիւթոսի նախափրութիւնը:

Ներքէ և ղեմարութեամբ կը կարգաւորէր Երգուեալ ֆրանսիերէն մէկ թարգմանութիւնը և Կիզի պատմութիւնը: Կարելի է վստահ ըլլալ որ այս դասերը անողոք չանցան: Նոյն իսկ կը հարցնեմ իւրովի թէ Էթրի և Հարրի նշանաւոր վարժապետները իրենց առաջնակարգ ուսուցչութիւններով, ունի տրգետը նոյնքան գեղեցիկ բան մը, որքան Գիւղի պզտիկ սենեակը: Ուր մօրեղբայր և քեռորդի իրենց ճամբան կը փորձէին անձանոթ ներդրելու, լուսաւորուած միմիայն ետանցով և գործով: Կարելի է որ միւս կողմէ, իր կրթութեան համար տրուած ասպարէզան աշխատանքը զարգացուցած ըլլայ, տղուն մէջ բնագիտական վստահութիւնը ինք իր վրայ և աւելի օգտակար եղած ըլլայ իրեն՝ քան հարուստ վարժապետի մը դասաւանդութիւնները:

Ամէն պարագայի, գիտութեան այս հետազոտումը թոյլ տուաւ մօրեղբոր լուսաւոր ճանաչալու Տէյվիտին կարողութիւնները: Այդ օրէն սկսեալ պատանին իրեն աւելի քան երբէք սիրելի դարձաւ:

Մտնկավարժական այս զարմանալի փորձը իր վախճանը ունեցաւ: Բայց մօրեղբայրը ուզեց ներկայ ըլլալ մինչև ծալը իր քեռորդուն կիսաքի առաջին մեծ փորձութեան 1877 Դեկտեմբ. անոր հետ զնաց Լիվերքուլ, ուր քննութիւնը տեղի պիտի ունենար: (Շարունակել)